

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1989/2511

นายเอี้ยง สัวบุตรโจทก์ ผู้ร้อง ชัดทรัพย์โจทก์ จังหวัดกระบี่ โดยนายพุก ฤกษ์เกษมโจทก์ ผู้ว่าราชการจังหวัดกระบี่ โจทก์ นายกำหริม ปันทุรัตน์ ที่ 1 นายเหม โต๊ะสัน ที่ 2 จำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 1304

ย่อ / หลักกฎหมาย

ผู้ที่มีได้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินอยู่ก่อนวันที่ประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับ แม้จะแจ้งการครอบครองตามแบบส.ค.1 ไว้ ก็ไม่ก่อให้เกิดสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดเมื่อผู้แจ้งการครอบครองไม่มีสิทธิครอบครองที่ดิน ย่อมจะมีการรับโอนหรือแจ้งการครอบครองมิได้ผู้มีสิทธิในที่ดิน หากทอดทิ้งไม่ทำประโยชน์ หรือปล่อยให้เป็นที่รกร้างว่างเปล่าเกินเวลาที่กฎหมายกำหนด ที่ดินย่อมตกเป็นของรัฐ และเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินผู้ที่ไม่ได้สิทธิครอบครอง หากเข้ายึดถือครอบครองที่ดินของรัฐโดยมิได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ ย่อมมีความผิดทางอาญารัฐรต่อราษฎรอาจพิพาทกันเองในเรื่องการครอบครองสาธารณสมบัติของแผ่นดินได้ แต่จะอ้างผลแห่งคำพิพากษาที่ตนชนะคดีนั้น หรือการครอบครองที่ผิดกฎหมายขึ้นใช้ยื่นรัฐหาได้ไม่ที่ดินของรัฐหรือแผ่นดินประเภทที่รกร้างว่างเปล่า เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาไม่มีสิทธินำยึดเพื่อบังคับชำระหนี้ตามคำพิพากษา หากมีการยึด จังหวัดโดยผู้ว่าราชการจังหวัดย่อมมีอำนาจร้องชัดทรัพย์ได้กรณีเนื่องจากจำเลยไม่ชำระหนี้ตามคำพิพากษา โจทก์จึงนำยึดสวนยางพาราและผลไม้อันเป็นที่ดินมือเปล่า โดยอ้างว่าเป็นของจำเลยที่ 2

คำพิพากษา

ผู้ร้องยื่นคำร้องชัดทรัพย์ว่าจำเลยที่ 2 ได้เข้าก่นสร้างครอบครองที่สวนดังกล่าวเมื่อ พ.ศ. 2498 โดยผลการมิได้ปฏิบัติให้ได้มาซึ่งที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. 2497 อันเป็นความผิดทางอาญา พนักงานสอบสวนได้ดำเนินคดี หากจำเลยที่ 2 ตายเสียก่อนที่สวนที่โจทก์นำยึดเป็นของรัฐโจทก์ให้การว่า เมื่อ พ.ศ. 2480 นายโต๊ะเหรได้ก่นสร้างครอบครองที่พิพาท และยกให้นายสำสุ เต็นเมื่อราวปี 2490, 2491 ที่พิพาทตกเป็นมรดกได้แก่นายสุมินทร์ สมัยพิทักษ์เมื่อปี 2494 นายสุมินทร์ได้แจ้ง ส.ค.1 ไว้เป็นหลักฐานเมื่อปลายปี 2498 ต่อมาจำเลยที่ 2 ได้แจ้งการครอบครองที่พิพาท และได้เกิดเป็นคดีพิพาทระหว่างคนทั้งสอง คดีถึงที่สุดชั้นศาลอุทธรณ์พิพากษาว่าที่พิพาทเป็นของจำเลยที่ 2 ศาลชั้นต้นวินิจฉัยว่า จำเลยที่ 2 มีสิทธิครอบครองที่พิพาท ถือได้ว่าเป็นผู้สวนสิทธิแทนนายสุมินทร์ที่ได้แจ้ง ส.ค.1 ไว้ เป็นการปฏิบัติตามประมวลกฎหมายที่ดินแล้วโจทก์ผู้เป็นเจ้าของนั้นตามคำพิพากษามีสิทธิยึดที่พิพาท มีคำสั่งให้ยกคำร้องผู้ร้องอุทธรณ์ศาลอุทธรณ์เห็นว่า นายสุมินทร์ไม่เคยครอบครองที่พิพาท เพียงแจ้งส.ค.1 ไว้เท่านั้น จำเลยที่ 2 เข้าครอบครองที่พิพาทอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินภายหลังประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับ ถือได้ว่าจำเลยที่ 2 ไม่มีสิทธิครอบครองที่พิพาทกรณีนี้รัฐมีสิทธิดีกว่าจำเลยที่ 2 พินิจพิพากษาให้ปล่อยทรัพย์พิพาทโจทก์ฎีกาศาลฎีกาวินิจฉัยว่า เมื่อจำเลยที่ 2 เข้าก่นสร้างครอบครองนั้นที่พิพาทเป็นปารกร้างว่างเปล่า แม้บิดานายเอจะเคยกลางทำไร่แต่ก็ละทิ้งสละการครอบครองไปแล้ว ข้อเท็จจริงยังฟังไม่ได้ว่าจำเลยที่ 2 รับโอนหรือแจ้งการครอบครองที่พิพาทมาจากนายสุมินทร์ เพราะนายสุมินทร์มิได้ครอบครองทำประโยชน์ในที่พิพาท เพียงแต่แจ้ง ส.ค.1 ไว้ หากก่อให้เกิดสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดไม่ ที่พิพาทจึง

เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1304(1) และจำเลยที่ 2 เข้าครอบครองที่พิพาทเมื่อปี 2498 อันเป็นระยะเวลาภายหลังวันที่ 1 ธันวาคม 2497 ซึ่งประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับมาตรา 9 แห่งประมวลกฎหมายที่ดินบัญญัติว่า ถ้ามิได้มีสิทธิครอบครองหรือมิได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานเจ้าหน้าที่แล้ว ห้ามมิให้เข้าไปยึดถือครอบครองรวมตลอดถึงการก่อสร้างหรือเผาป่า ผู้ที่ฝ่าฝืนมีความผิดตามมาตรา 108 ฉะนั้น การที่จำเลยที่ 2 เข้ายึดถือครอบครองที่พิพาทโดยมิได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ ย่อมมีความผิดดังที่กล่าวหากคดีอาญาได้ระงับลงเพราะความตายของจำเลยที่ 2 แม้จำเลยที่ 2 จะชนะคดี นายสมิ นทร์เกี่ยวกับที่พิพาทก็เป็นเรื่องระหว่างราษฎรกับราษฎรว่าผู้ใดมีสิทธิครอบครองดีกว่ากันกรณีนี้เป็นเรื่องระหว่างรัฐหรือแผ่นดินกับราษฎรซึ่งผู้ร้องเป็นผู้มีอำนาจดูแลรักษาที่รกร้างว่างเปล่า จำเลยที่ 2 ย่อมไม่มีสิทธิที่จะอ้างคำพิพากษาคดีดังกล่าว หรือการครอบครองที่ผิดกฎหมายมายืนยันผู้ ร้องได้ เมื่อฟังว่าที่พิพาทเป็นของรัฐหรือแผ่นดินมิใช่ของจำเลยที่ 2 โจทก์ก็ไม่มีสิทธิบังคับคดีเพื่อ ชำระหนี้ตามคำพิพากษาได้พิพากษายืน

องค์คณะ

สุธี โรจนธรรม · ไฉน บุญยก · วินัย ทองลงยา

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: thai-legal-corpus (CC-BY-4.0) ← deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/1989/2511>